

Üknagyapám egyetlen története a Nagy Háborúból

Még 1914-ben történt Galíciában.

A sípszó után öldöklő szuronyrohamra indultunk. Óriási csatazajban rohantunk egyenesen az ellenség lövészárkai felé. Mikor odaértem, az árokban egy katona éppen rám szegezte a puskáját és lőtt. Mintha egy forró ujjal szúrt volna oldalba valaki, aztán csönd és sötétség.

A háború után, egyszerű, dolgos falusi emberként élte tovább életét. Ugyan abban a faluban, de már egy másik országban. Az egyenruhát még évekig hordta, míg el nem kopott.

A rózsashegyi katonai kórházban tért magához. Elöl a bal bordái alatt volt a bemeneti sebe és hátul a jobb lapockája alatt a kimeneti seb. Csodával határos módon túlélte a sebesülést és hamarosan leszerelték.

Mikor hazatért, sokat emlegette a hegyet, amit a kórház ablakából látott. „Olyan vót mind a kórókúpsapka”

Szabó Lajos
élt 1884-1963
Búcsón

Kerekes József élete

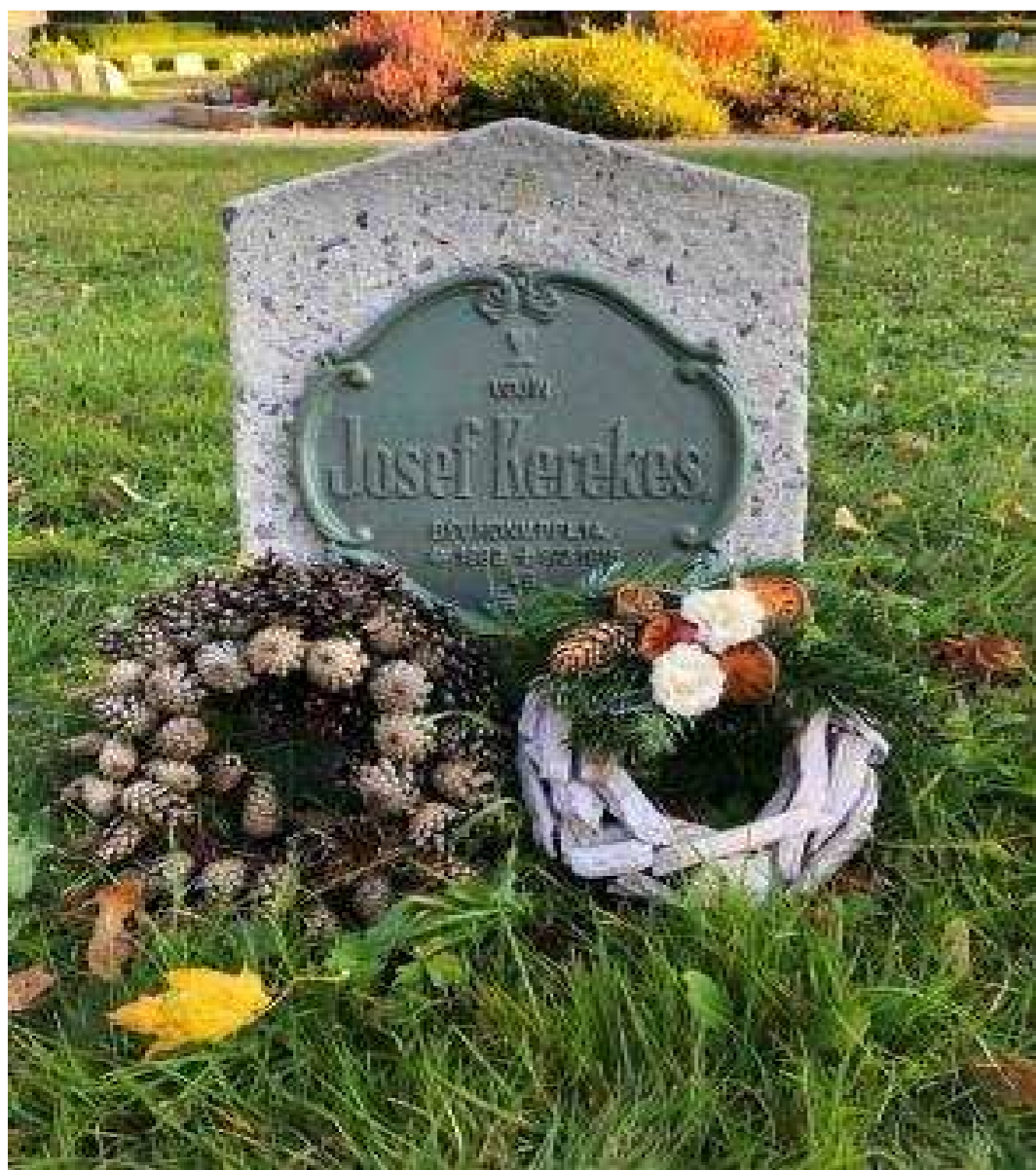
Az első világháborúban elhunyt búcsi hősök emléktáblája a református templom falán található. Komáromban készítették 1924-ben a következő felirattal: „E gránitlap őrzi azon drága véreink emlékezetét, kik az 1914-es évben kezdődő világháborúban hősi halált haltak érettünk.” A rávéssett nevek száma 41. A tábláról csapatunkkal készült fotó alul látható. Az emléktábla őrzi a képen látható Kerekes József emlékét is, kinek sorsát itt foglaljuk össze.

1892. április 13-án született Búcsón, szülei második élő gyermekeként. 22 éves korában, 1914. február 19-én megnősült. Szülőházában, a mai babamúzeum első szobájában volt a dupla lakodalom, ugyanis bátyjával ugyanazon a napon házasodtak. A menyasszony Nagy Erzsébet még csak 16 éves volt.

Kerekes József a nagy háború kitörése után a Magyar Királyi Nyitrai 14. gyalogezredbe tüzérként vonult be. Itthon 1914 november. 23-án megszületett a kislánya Kerekes Erzsébet. Leánya édesapját soha nem látta, mivel Kerekes József 1915. március 8-án a Jihlavai Tartalékkorházban hastífuszban elhunyt. Temetésére odautazott 6 családtagja. Az akkor készült fotó az idők folyamán elveszett. Özvegye a 3 hónapos leánykájával itthon maradt. A család sírkövet csináltatott Kerekes József emlékére, melyről fotó is készült (feljebb látható). Felirata a következő: „Kerekes József született Búcsón Esztergom megye 1892, meghalt Jihlavan 1915 mind 14. Honvéd hazájának védelmében siratva édes anyja, fiatal hitvese és kis leánya által.”

A fiatal özvegy kislányával visszaköltözött szüleihez, majd tíz év után ismét férjhez ment. Leánya, Kerekes Erzsébet ott maradt a nagyszülőkkel, s onnan ment férjhez eladólány korában, s alapított saját családot. Az utódok egy évvel ezelőtt felkeresték a Jihlavai katonai temetőt, mely méltón őrzi a hősök emlékét. A temetőről és Kerekes József sírjáról készült fotó lent látható. Ez volt Kerekes József rövid életének és katonaságának, családjának, valamint emlékezetének története. Én, Mangult Olivér, okoni kapcsolatban állok Józseffel, mivel ükapám unokatestvére volt. Tisztelet emlékének!

Eperjesi Alapiskola és Óvoda – Háborús hármás

In Flanders Fields

In Flanders fields the poppies grow
Between the crosses, row on row
That mark our place: and in the sky
The larks still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.

We are the Dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow,
Loved, and were loved, and now we lie
In Flanders fields.

Take up our quarrel with the foe:
To you from failing hands we throw
The torch - be yours to hold it high!
If ye break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders fields.

John McCrae

Gúta – Corvin Mátyás Alapiskola – Géniuszek

A gútai első világháborús emlékmű a katolikus templomnál található. Az emlékmű kovácsoltvas kerítéssel körbeölelt. Oldalán a világháborúban résztvevő gútai lakosok névsora látható. Egy osztálytársunk üknagyapjáról, Fördös Jánosról kutakodtunk. Osztálytársunk nagymamájának nagypapája volt ő.

Fördös János 25 évesen rukkolt a háborúba, rangja **huszár** volt. Azt mesélte osztálytársunk nagymamájának, hogy nem igazán tudták, miért, kiért harcolnak, mi céllal. A nagymama emlékezett, hogy nagypapája **tábornoka Eduard von Böhm-Ermolli** volt, aki a hadsereget majdnem a háború végéig vezette – sikeresen.

Kreatív feladat, Katedra 2023/24 - 3. feladatsor.

Csapatunk a kamocsai hősi emlékművet, pontosabban a református templomban elhelyezett emléktáblát választotta, ugyanis a táblán szerepel egyik versenyzőnk ükapja, Kósa Kálmán.

A községet többségében reformátusok lakták, az első világháborúban összesen 464, 18-50 éves kora közötti férfi vett részt. Ebből 98 fogságba került, 85 megsebesült és 60-an veszítették életüket. A hadbavonultak kevesebb mint fele tárt haza sértetlenül. A hősi halottak mindegyike református volt, így valószínűleg a szűkös anyagi helyzet mellett ezért került az emléktábla a templomba. Köztük szerepel az „ükapja” is. Róla nem sokat tudunk. Annyi biztos, hogy Kósa Kálmán 1881. december 7-én született Kamocsán. Később reformátusnak ekresztelték. Szülei Kósa József és Györös Zsófia voltak. Neje Oláh Mária volt, akitől 1915-ben született egy Eszter nevű lánya. 1914. november 20-án rukkolt be. 1915. március 15-én Komáromba a 12. gyalogezred 2. századához került. A harctérre kikerült 1915. június 1-én, majd ez év augusztus 30-án megsebesült Zlocsovnál. Ezt követően egy budapesti kórházba került, ahol megoperálták, majd haza bocsátották, mivel tüdőbajt kapott. Ebben a betegségben szenvedve itthon 1918. július 20-án meghalt.

Pécsi István, Hetény 1. világháborús áldozata

Pécsi István, felesége, Szalai Mária,
gyermekük: Klára, István, Júlia, Endre

Hetényről is sok férfi vonult be harcolni az 1. világháborúban. Közéjük tartozott Pécsi István, akiről annyit tudunk, hogy orvosként volt az első fronton 1918-ban 14 napra bealátogatott, a háta megismerésére került. Újra már nem volt ott, mert úgy hitték, hogy a háború hamarosan véget ér, így is lett de ezt már sajnos nem érte meg egy gyönyörű életet leadni.

Pécsi István levelei

forrás: csemadok.sk /felvidéki-ertektar/hetenyi-elso-vilaghaborus-mlekek/

Az első világháborúban elesett és meghalt pereszlényi hősök emléktáblája

Pereszlény, az 1980-as évektől Ipolyság városrésze. Az Ipoly bal partján fekvő település az első világháború alatt önálló falu volt. Az 1910-es népszámlálási adatok alapján, a falu lakosságának száma 625, többségében magyar nemzetiségű.

Az első világháborúban elesett hősök nevét egy emléktábla őrzi, ami a falu római katolikus templomában látható. Az emléktábla 25 magyar nevet tartalmaz az elhunytak életkorával kiegészítve. A legfiatalabb pereszlényi hősi halált halt katona 19 éves volt, míg a legidősebb 52 éves.

Az elhunytakról nagyon kevés információ lelhető fel. Az alábbiakban 2 személyt mutatunk be.

Zsóka János

1892-ben született Pereszlényben. A háború kitörésének évében 22 éves volt. Ő, azon kevés katonáknak volt az egyike, aki önkéntesen vonult be hadseregbe. A keleti frontvonalon harcolt több pereszlényi társával együtt. Évekkel az első világháború után derült ki egy levélből családja számára, hogy János elesett a fronton. Testét nem találták meg, sajnos, fénykép sem maradt fenn róla.

Asztalos Gyula

Falunkból ő rendelkezett a legmagasabb katonai ranggal.

A mai napig büszkék vagyunk Asztalos Gyula zászlósra, aki 1915. szeptember 1-jén, az olasz fronton halt hősi halált 22 évesen. Hltteste a falu temetőjében nyugszik.

„Isten veletek felejthetetlen hőseink!
Nyugodjatok békében”

Pomози András

1880-1918

- Született : Kétyen
- Foglalkozása : útkaparó
- Családi állapot : házas
- 5 gyermek édesapja
(1 maradt életben)
- orosz fronton harcolt
- Halál oka : irányította
az ágyúk kilövését, a jel
adása után nem tudott
elugrani és elvette őt a
golyó.

Csémy Lajos, a dunai hajós

- 1906. március 18-án született Kulcsodon, református parasztcsalád ötödik gyermekeként.
- Kulcsodon járt iskolába.
- Élete során a magyar mellett csehül, németül és oroszul is megtanult.
- Az első világháború után a család egy új államban, Csehszlovákiában találta magát.
- Terezínben teljesítette katonai szolgálatát.
- A két világháború között dunai uszályokon szolgált cseh, majd az első bécsi döntés után magyar szolgálatban.
- Kulcsodon nem jutott telekhez, ezért Csicsón épített házat.
- 1935-ben feleségül vette Décsi Karolinát, akitől két gyermeke született: Karolina (1936-) és Csaba (1947-).
- A második világháború végén hajója Ausztriában aknára futott és kigyulladt, de sikerült kiúsznia a partra. Amerikai fogságba került.
- A második világháború után orosz szolgálatba állt, Linz és Komárom között hajózott.
- Nyugdíjazása után Csicsón gazdálkodott, és kedvteléseinek hódolt, a vadászatnak és az olvasásnak.
- 1997. július 15-én halt meg Csicsón, 91 éves korában.

Nádszeg – Petőfi Sándor Alapiskola és Óvoda — Névtelenek

Kreatív feladat - Névtelenek

Bugár Pál - I. világháború

Bugár Pál (1880-1915).

Bugár Pál 1880. június 19.-én született Nádszegen, apja Bugár János, anyja Varga Boris, felesége Szabó Vilma (1888-1957) volt.

Gyermekei:

Bugár Lajos (1908-1993) és Bugár Etel (1911-?).

Bugár Lajosnak felesége Farkas Julianna volt, hét gyerekük született köztük Erzsébet (1951). Farkas Julianna a nádszegi Áron Gyulához 1923-ban ment újra férjhez, közös gyerekeik nem voltak.

A prágai hadtörténeti levéltárban megtalálható:

a **személyi lapja** (Kmeňový list),

a **Népfölkelési igazolványi lap**

(ez szerint 1914 decemberében alkalmasnak találták népfölkelésre és bevonulni tartozik a honvédséghez, honvéd kiegészítő parancsnoksághoz Pozsonyba),

halotti anyakönyvi lapja 1922-ből, amely szerint m. kir. 13. honvéd gyalogezred 11.

századában szolgált és 1915. augusztus 17-én halt meg.

A bécsi hadtörténeti levéltár adatai szerint: gyalogusként lőtt sebesülésbe (nyaklövés) halt bele a bécsi III. kerületi Rudolf kórházban.

Továbbá bécsi központi temetőben helyezték örök nyugalomra a 91.

parcella 12. sorának 43. sírjába.

Ezek a dokumentumok valószínűleg a család birtokában is megvoltak, fénykép is mint katona, de sajnos elvesztek, így csak annyit tudott a család, hogy valahol Bécs körül van a sírja. 2013-ban elhatározták, hogy felkeresik a sírját, ezért e-mailben megkeresték a bécsi központi temető vezetőségét és a megadott adatok alapján megküldtek egy térképet, amelyen rajta volt a sírhely elhelyezkedése és száma.

Ezek szerint pár órás keresgélés után megtalálták a sírt, ugyan a parcella rendezett volt, de a sírköveket már nem lehetett látni, ugyan is vastag föld és fű réteg rakódott rá. A sírkövet miután megtalálták megtisztították.

Később utánanéztek, hogy hol harcolt: a 37. hadosztályban amely alá a 13.

gyalogezred tartozott. Galíciában harcolt 1915. július-augusztusában, Lublintól nyugatra kb. Garbów mellett, itt sebesülhetett meg.

Veszteséglista:

Bernch Emil, Inf., IR. Nr. 80, 3. Komp., Bialoglowy, 1886, Schuß i. d. beiden Füße, Brand, 30.4. 1915 gestorben im Feldspital Nr. 3/6, beerdigt in Alt-Sandez.	Bugari Milos, Inf., IR. Nr. 6, 1. Komp., Sajkoszt Irén, 1883, krank, HllSpital in Pöstén.
Borza Nikolaus, Inf., k. u. LIR. Nr. 21, 2. Komp., Mezőcsán, Schuß i. d. Kopf, 11.8. 1915 gestorben im Feldspital Nr. 1/6, beerdigt am Friedhof in Krasnostaw, Rubland, Grab Nr. 27.	Bujdosó Gergely, Inf., k. u. LIR. Nr. 32, 3. Komp., Mezőpeterd, 1882, Schuß i. d. r. Hüfte, Militärspital der Gräfin Esterházy in Tata.
Borzási Sándor, Hus, HR, 2/2. Eak. verw., ResSpit. Nr. 1 in Hrlina.	Bulla Filimon, Inf., IR. Nr. 93, Schuß i. d. Kopf, 14.8. 1915 gestorben im mob. ResSpit. Nr. 6/13, beerdigt am Militärfriedhof Lyezaków in Lemberg.
Bóta Ignatz, k. u. LIR. Nr. 10, Balaton, 1883, Schußverletzung, 9.5. 1915 gestorben im Feldspital Nr. 3/6, beerdigt in Krasnyra bei Krasno.	Buljan Božidar, Zivilist, Tragtierführer, GebTrainAbt. Nr. 36, krank, NotResSpit. Nr. 1 in Klagenfurt.
Böta Peter, Korp., Festungsspital Nr. 6, SanAbt., Typhus, 21.6. 1915 gestorben im GarnSpit. Nr. 3 in Przemysl, beerdigt dortorts.	Bulyvesdes Alois, Hus, HR. Nr. 8, krank, VerLaz. Städt. Krankenhaus in Charlottenburg.
Botes Josef, Gefr., Autokolonne, Bauchtyphus, 16.6. 1915 gestorben im GarnSpit. Nr. 3 in Przemysl, beerdigt dortorts.	Burdea Alois, Inf., IR. Nr. 43, 2. Komp., Var 1883, Quetschung d. r. großen Zehe, ResSpit. in Karaschobes.
Bolta Károly, Inf., k. u. LIR. Nr. 6, B. Feldvar, 1896, krank, LagerSpital in Pilsesaba.	Burdya Nikola, Inf., IR. Nr. 20, 4. Komp., Schuß i. d. Lunge, 10.8. 1915 gestorben im mob. ResSpit. Nr. 6/13, beerdigt am Militärfriedhof Lyezaków in Lemberg.
Botczko-Uzdowski Wlad., Leg. Poln. LegR. Nr. 4, 3. Brig., 1. Komp., verw., Festungsspital Nr. 9 in Krakau.	Burger Josef, Zugst., IR. Nr. 4, Stab, Wien, 1885, krank, Elisabethspital in Wien, XIV.
Bozsovski Josef, Inf., IR. Nr. 91, 14. Komp., Dobratec, 1896, Schuß i. d. l. Knie, ResSpit. in Losonez.	Burjan Franz, Inf., k. k. LIR. Nr. 14, 4. Komp., Heildisch, 1896, krank, ResSpit. in Zombor.
Brandt Ivan, Inf., IR. Nr. 78, Brod, 1883, krank, Krankenhaus in Brod a. d. S.	Burwie Josip, Inf., IR. Nr. 84, 11. Komp., Vukovel, 1890, Schuß und Bruch d. l. Oberarmes, Krankenhausstation in Brod a. d. S.
Brandt Hugo, Arbeiter, IR. Nr. 97, krank, NotResSpit. in Liebenau bei Graz.	Byszczkowski Daniel, Inf., IR. Nr. 55, 2. Komp., Jablonow, 1882, krank, NotResSpit. in Szeged.
Brandkoves Anton, Jäg., FJB. Nr. 20, 3. Komp., Motona, 1880, Körperverwunde, Blutvergiftung, 7.8. 1915 gestorben im GarnSpit. Nr. 20 in Kassa, beerdigt dortorts.	Čade Andrija, Inf., IR. Nr. 22, Arb. Abt. Nr. 206, krank, Festungsspital Nr. 9 in Krakau.
Brandegger Johann, Inf., k. k. LIR. Nr. 22, 6. Komp., verw., ResSpit. Nr. 2 in Pilsen.	Caran Simon, Inf., IR. Nr. 15, 27. Marschkomp., Kimpung, 1884, Schußverletzung, Blutvergiftung, 15.6. 1915 gestorben im BeoSpit. in Kassa, beerdigt dortorts am Epidemiefriedhofe Berez.
Brandella Johann, Inf., IR. Nr. 17, krank, NotResSpit. in Liebenau bei Graz.	Cardi Johann, Inf., Ober-Nikow, Radutz, 1864, Lungentzündung, 8.7. 1915 gestorben in Czernowitz, beerdigt dortorts.
Brandner Johann, Trainsohl., mob. SanAbt. Nr. 1, Sekt. 1, Zeli a. d. Prana, 1893, krank, NotResSpit. Nr. 1 in Innsbruck.	Cataran György, Inf., k. k. LIR. Nr. 22, 6. Komp., Boszauze, 1883, Schuß i. d. l. Becken, Blutvergiftung, 6.8. 1915 gestorben im VerResSpit. Nr. 2 in Wien, l. beerdigt am Zentralfriedhof, Gruppe 91, Abt. XI, Grab Nr. 84.
Branković Ilija, Inf., k. u. LIR. Nr. 5, Daraszliget, krank, 15.8. 1915 gestorben im Feldspital Nr. 9/4, beerdigt in Zudworze bei der Bahnstation.	Cavlovic Mijo, Inf., IR. Nr. 96, 1. Komp., Fatravci, Schuß i. d. l. Oberschenkel, Blutvergiftung, 31.7. 1915 gestorben im Land-spital in Laibach, beerdigt dortorts am Heiligengekreuz Friedhof.
Brázdil August, Inf., IR. Nr. 3, Kremier, 1884, Schuß i. d. Kopf, 31.5. 1915 gestorben im Feldspital Nr. 3/6, beerdigt am alten Friedhof in Jaroslau.	Celond Andreas Gefr., IR. Nr. 99, 7. Komp., Batzkowitz, 1889, Schuß i. d. l. Fuß, Kriegsspital Nr. 4 in Wien, XII.
Bresztovanszky Kriszpin, Inf., IR. Nr. 72, 3. Komp., Szkarpatak, 1886, Achnschuß, 25.7. 1915 gestorben im Kriegsspital in Budapest, Telep utca, beerdigt dortorts am Kőbányai Friedhof, Parz. 6, Reihe 20, Grab Nr. 29.	Černik Michael, Inf., IR. Nr. 31, 5. Komp., Sinawa, 1884, krank, MilitärbeobachtSpit. in Mähr. Weiskirchen.
Březina Jan, Inf., LatIR. Nr. 34, 10. Komp., verw., Allg. Krankenhaus in Olava.	Chawuta Michael, Inf., k. k. LatIR. Nr. 22, Bauchtyphus, 13.8. 1915 gestorben im GarnSpit. Nr. 3 in Przemysl, beerdigt dortorts.
Brgiac Mile, Zivilarbeiter, bh. ForstKmdo. Jajce, Rujnica, 1876, krank, ResSpit. in Jajce.	Chladek Wenzel ?, Alt-Bunzlau, 1889, Schuß i. d. Kopf, 21.6. 1915 gestorben im Feldspital Nr. 3/6, beerdigt am alten Friedhof in Jaroslau.
Brokes Method., Zugst., IR. Nr. 4, ErsKomp., Bartersdorf, 1880, krank, Notspital in Olmitz.	Chibyszyn G., Ul. IR. Nr. 4, 4. Eak., krank, ResLaz. in Berlin, Hasenheide.
Brosek Budislaw, Kan., GebArtl. Nr. 8, Batt. 4, Bauchtyphus, 6.4. 1915 gestorben im Feldlazarett Nr. 1/11, beerdigt in Okörmezö.	Chmoradzki János, Korp., Siebenbürger GenDr., Szilad, 1876, Sägewerke Zerny, krank, Rudolf PrivatSpit. in Kézdivásárhely.
Brzuchanski Josef, Zivilarbeiter, ArbAbt. Nr. 3, krank, 18.7. 1915 gestorben im Feldmarodenhaus Nr. 2/4, beerdigt in Lipica Dolna im Meteorhof.	Chovan Andriás, Inf., k. u. LIR. Nr. 6, 3. Komp., Duna, 1893, Schuß i. d. r. Oberarm, HllSpit. in Pöstén.
Brunner Karl, ArtzSohl., SanArztKol. Wien, 1878, Nierenentzündung, 2.8. 1915 gestorben im ResSpit. in Innsbruck, beerdigt dortorts am Militärfriedhof, Grab Nr. 70 a H.	Christof Georg, Korp., IR. Nr. 35, 4. Komp., Hochschmowitz, 1884, Bauchtyphus, gestorben im Feldlaz. Nr. 1/11, beerdigt in Okörmezö.
Buber Johann, Inf., IR. Nr. 49, 20. Komp., Schuß i. d. l. Oberschenkel, Stappenlazarett in Czenstochau.	Cichowski Ilko, Inf., IR. Nr. 95, 5. Komp., Mamara, Boharaczany, 1882, Schuß i. d. Oberarm, Blutvergiftung, 2.8. 1915 gestorben im MilitärbeobSpit. Nr. 1 in Jägerndorf, beerdigt am dortigen Friedhof, Gruppe 1.
Buchal Franz, Inf., IR. Nr. 4, 7. Komp., Schuß i. d. Genick, Leichkraukenlazarett in Czenstochau.	Chok August, Trainsohl., TrainDiv. Nr. 2, 2. Zug, Wien, 1881, krank, Elisabethspit. in Wien XIV.
Budacka Imre, Hus, HR. Nr. 17, 4. Eak., Typhus, 31./12. 1914 gestorben im mob. ResSpit. Nr. 2/6, beerdigt am Militärfriedhof in Brzesko.	Činčić Gobra, Inf., k. u. LIR. Nr. 29, 1880, krank, Garnspit. Nr. 23 in Zagreb.
Büffler Josef, Inf., k. k. LIR. Nr. 9, 4. Komp., krank, 16.6. 1915 gestorben im GarnSpit. Nr. 3 in Przemysl, beerdigt dortorts.	Coboneczak Jakob, Kan. Reitt. ADiv. Nr. 5, Batt. 3, krank, LandwFeldLaz. Nr. 22 in Bzd.
Bugár Pál, Inf., k. u. LIR. Nr. 13, 11. Komp., Nádszeg, 1880, Schuß i. Hals, 17.8. 1915 gestorben im Rudolfspital in Wien, III., beerdigt am Zentralfriedhof, Gruppe 91, Abt. XII, Grab Nr. 43.	Cörnea Pavel, Zivilarbeiter, k. u. LatArbAbt. Nr. 609, Nagyesür, 1884, krank, ResSpit. Nr. 9 in Wien VI.
	Costa Milan, Inf., k. u. LIR. Nr. 5, 1. Komp., Nagy-Csánad, 1883, Typhus, MilitärbeobSpit. Nr. 1 in Troppan.

Az első világháború emlékműve Nagyfödemesen

Ez az emlékmű a nagy háború kirobbanásának 100. évfordulójára készült és a temetőben áll. Úgy gondoltuk érdekes elmondani, hogy az emlékmű készítője a nagyfödemesi születésű Cséfalvay Kázmér kőfaragó, aki itt is él a falunkban. Nem ez az első alkotása, amit a falunk részére készített. Két emlékműve áll a községi hivatal előtt, amik falunk fenállásának 775. valamint 800. évfordulójára készültek, valamint a temetőben a második világháborús emlékmű.

Néhány információt **Vágó Alajosról** sikerült szereznünk. A hozzátartozók évtizedekig csak annyit tudtak, hogy Vágó Alajos már 1914 őszén meghalt és Lengyelországot emlegették. Sem kép sem más információjuk nem volt. A Nagyfödemesről szóló monográfia írásának és Danter Izabella kutatómunkájának köszönhetően kaptak pontosabb információt. Vágó Alajos (szül. 1889-ben) 25 éves földműves a 72 gyalogezred tartalékos közlegénye volt. Római katolikus vallású. 1914. november 23-án a csehországi Morva-Fehértemplom (Hranice na Moravě) kórházában halt meg. A halál oka ismeretlen. Az anyakönyvi bejegyzés 1915. május 14-én készült. Hogy mért nem kaptak pontosabb információt a

hozzátartozók, nem tudjuk. Vágó Alajos felesége az 1892-es születésű Hornyák Viktória volt. Egyetlen gyermek született a házasságból, Vágó Mária 1914 májusában, aki mindössze két hónapos volt, amikor az édesapja bevonult. Mivel az édesapáról kép nem készült, sosem látta az apját. Az édesanyjának nem volt könnyű sorsa. Másodszor is férjhez ment és megszületett 1920-ban a 2. gyermeke, ifj. Horváth József. Sajnos az apa id. Horváth József 1924-ben elhalálozott, így maga nevelte két gyermekét. Vágó Alajosnak egy fiútestvére volt, Vágó Dezső. A hírközlőink a helyi kultúrház nyugalmazott alkalmazottja, Hanzel Lali bácsi és a nővére Cibulka Marika néni voltak, akiknek Vágó Alajos a dédapja volt anyai ágon. Marika néni azt is elmondta, hogy Lali bácsi a dédpapa után kapta a nevét.

Forrás:

1. DANTER, Izabella: Nagyfödemes, Kiadja Nagyfödemes Község, Nyomdai előkészítés és nyomtatás: Sinex Reklámügynökség, Szenc, 2010. o. 110-111. ISBN 978-80-89198-78-8

2. Hanzel Lajos és Cibulka Mária; 3. Fotó: saját készítés

Nagymagyari Alapiskola — Nagymagyar

A nagy háború nagymagyari emlékeiből

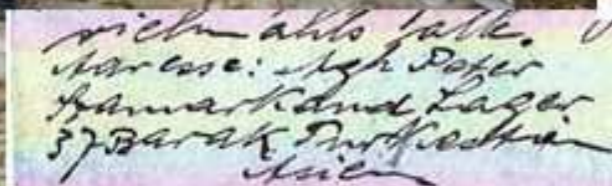
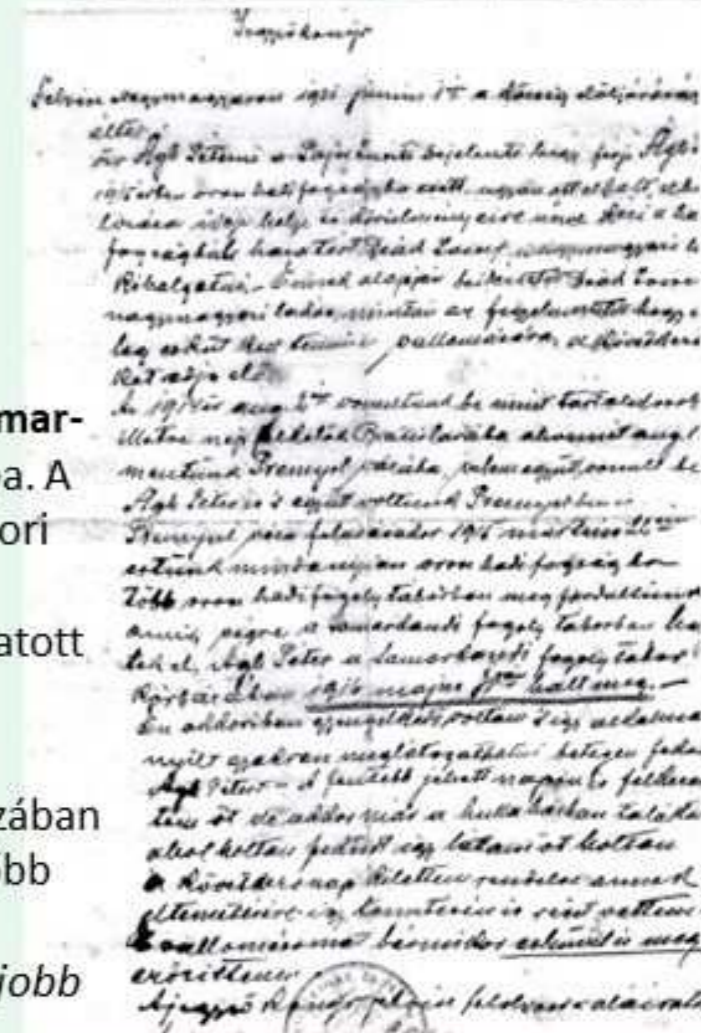
Az első világháború nagymagyari katonáldozatainak emlékművén 41 név szerepel, köztük a képen látható Ágh Péter neve. →

Ágh Péter 1873. június 28-án született Nagymagyaron, 6 gyermekes családban. Apja, Ágh József 40 évig volt Nagymagyar bírása. Anyja, Méri Mária fiatalon meghalt.

Ágh Péter kb. 50 hold saját tulajdonú földet művelt, de bérbe vett földeken is gazdálkodott, és állattartással is foglalkozott. Feleségül vette Pajor Szidóniát, aki 45 évvel élte túl őt. 3 gyermekük érte meg a felnőttkort. A nagy háború kitörése után Ágh Pétert (41 éves korában) rögtön besorozták, és a keleti frontra, **Przemysl** erődjébe került (lásd: bal felső tábori lap). Az erőd feladása után 1915-ben több nagymagyari katonatársával együtt orosz fogságba került.

Előbb **Kattakurganba**, majd **Szamar-kandba** került hadifogolytáborba. A fogságból német nyelven írt tábori lapokat küldött haza (lásd jobb oldalt), mivel magyarul nem írhatott a cenzúra miatt.

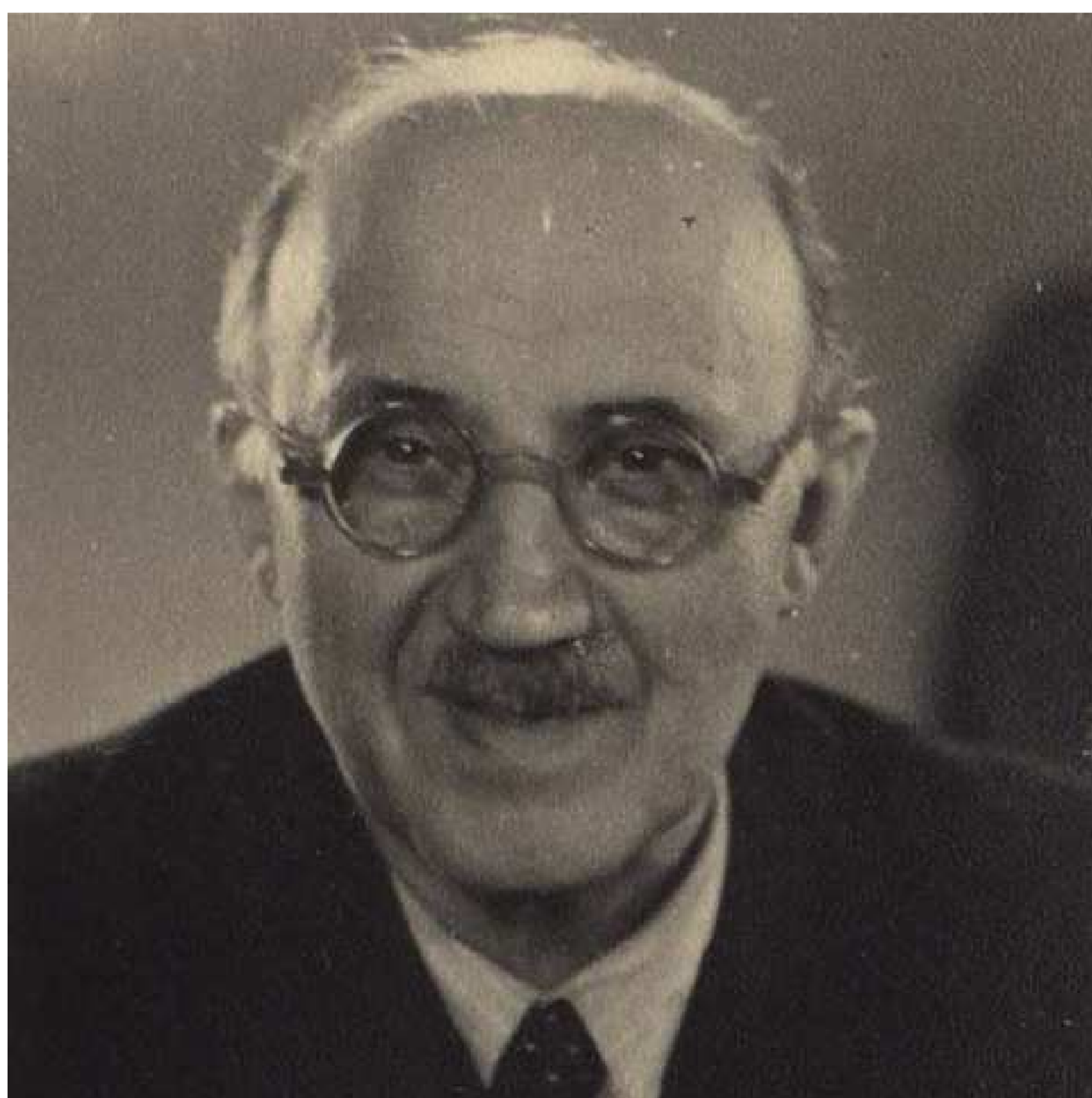
Ágh Péter 1916. május 30-án a szamarkandi fogolytábor kórházában halt meg. Erről a fogságból később szerencsésen hazaérkezett fogolytársa tanúskodott (lásd a jobb oldali jegyzőkönyvet).

Kreatív Feladat

A nagymamám nagyapja, Fizély Imre Léváról származott és első világháború kitörésekor 27 éves volt. Éppen németországi tanulmányai után tért haza, amikor behívták katonának a Császári és Királyi hadseregbe.

A részleges mozgósítás Budapesten érte, ahol éppen állást vállalt. A lévai zászlóalj pótszázaddá alakult, így egy ideig még Lévan maradt. Üknagyapámnak a legénység étkezése volt a gondjára bízva. Amikor kikerült az orosz frontra, édesanyjának részletes beszámolókat írt, ahol a katonák mindennapi életét ecsetelte.

Öregkorában

működött. Taskentben aranyérre operálták, később kiütéses tífuszt is kapott, aminek következtében élete végéig gyér haja volt. Hazatérése után Pozsonyban megismerte Adrienne nevű ükanyámat, akivel hamarosan összeházasodtak. Fizély Imre 1976-ban halt meg hosszú, tartalmas élet után.

Felnőttkorában (Háború kezdete)
Később az Ivangorodi csatánál ezrede majdnem megsemmisült és vissza kellett vonulniuk. 1914 Karácsonyát Lengyelországban töltötte, ahol újonnan alakult századát egy lengyel gróf látta vendégül a kastélyában. Ezek után ükapám hamarosan orosz fogságba esett és az édesanyjának írt részletes levelek nagyon megritkultak. 1920-ban hazajött Turkesztánból a hadifogságból. 1915-ben esett fogságba, 5 évig volt Oroszországban, ahol a hadifoglyok között szakácsként

A szenci hősök emlékműve

A szenci hősök emlékműve 1943-ban lett felállítva, mindkét világháború hőseinek emlékére.

Felújítására 2018-ban került sor, amikor a hősök névjegyzékét kiegészítették. Ekkor került fel Szabó Dezső neve is.

Szabó Dezső

- született: 1885.05.23., Szenc
- vallás: római katolikus
- család: Szabó Gizella ∞ 1908.05.23.
- szakmája: segédkőműves, vasutas
- alakulat: pozsonyi 13. honvéd gyalogezred
- alakulat: 1914.09.24.
- harctér: orosz front, 1914.10.19.
- fogság: 1915.
- elhunyt: 1915.08.31., Taskent
- elhunyt: Trojeck, 4. sz. barakk
- elhunyt: a halál oka: tífusz
- halottnak nyilvánítva: **1925.09.19.**

Készítette: A „háború angyalai” csapat, Szenczi Molnár Albert Alapiskola, Szenc
A felhasznált információkért, forrásokért köszönet a Szenci Városi Múzeum igazgatójának, Strešňák Gábornak.

id. Vadkerti István (1882. 11. 21. – 1916. 09. 16.)

Vadkerti István szanitéc

Rövid beszámolónkat Maczkó Feri bácsi, illetve édesanyja, Maczkó Jánosné, született Vadkerti Mária összegyűjtött információi alapján készítettük el. Vadkerti István Feri bácsi dédapja volt.

id. Vadkerti István

apa: ifj. Vadkerti András

anya: Magyar Erzsébet

Vadkerti István 1904. november 8-án vette feleségül Czifra Máriát. A házasságból 7 gyermek született. Ebből 3 fiú fiatalon meghalt.

1915 második felében (nem ismert a pontos dátum) vitték el a frontra a négy (ekkor még 3) kisgyermekes családapát. Vadkerti István szanitécként szolgált az olasz fronton. A frontról gyönyörű leveleket küldött kedves feleségének. Aggódó, gyermekeit féltő apa volt. A 4 élő gyermek közül István volt a legfiatalabb fiú. Ő 1916. április 16-án született. Az iratok alapján két hónaposan látta először a kisfiát, ugyanis ekkor engedték haza szabadságra. Ebből kifolyólag 1916 júniusában térhetett haza, majd később visszatért az olasz frontra.

1916. szeptember 16-án egy dumdum golyó halálra sebesítette. Ekkor 34 éves volt Vadkerti István.

Maczkó Jánosné, szül. Vadkerti Mária: *„A tragédiát ismeritek: Bajtársra lement a patakra mosakodni, az olasz mesterlövész értette a dolgát, hasat, vagy a térdet célozták, mert tudták, hogy a sebesült segítségére sietnek bajtársai, így is történt, szanitécként menteni sietett egy bajtársát, a falubeli katonatársra, Lizsica Jóska még utána kiáltott: „Estván nee mennyél, tégedet es leszednek!” Nagyapa nem hallgatott rá, tette, amit kötelességének érzett, az ellenség robbanó golyóval eltalálta hasonló módon, viszont az ő megmentésére nem vállalkozott senkisésem.”* A történetet Lizsica Jóska mesélte el István feleségének, miután hazatért a frontról.

Vadkerti István 32 éves özvegyet, négy apró árvát és gyászt hagyott maga után. Olaszországban temették el (Doberdò del Lago?). A család próbálta felkutatni a sírt, de a temetőt felszámolták.

Vadkerti István sírja

A csapat

Vadkerti István özvegye Czifra Mária, árvái: Mariska, Etelka, Istvánka és Ferike